

Jaarstukken 2023

Gemeente
Hengelo

Decembercirculaire Gemeentefonds (€ 80.000)

Voor 2023 is de gemeentefondsuitkering ruim € 1,5 miljoen hoger dan begroot op basis van de septembercirculaire 2023. Door het moment van beschikbaar komen van de decembercirculaire is het voor Hengelo voor een groot deel hiervan niet meer mogelijk dit bedrag ook in 2023 te besteden. In programma 9 is een nadere toelichting opgenomen.

Voor een deel van de middelen geldt dat er concrete plannen worden uitgewerkt om deze in 2024 te besteden. Voorgesteld wordt om deze middelen door middel van bestemming van het resultaat voor onderstaande specifieke doelen te reserveren:

Gemeentefondsuitkering		Bedrag	Toevoegen aan Reserve
2.3	Veilige steden	30.000	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten
2.5	Invoeringskosten omgevingswet	50.000	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten
Totaal		80.000	

In de raadsbrief over de decembercirculaire 2023 (zaaknummer 3685104) bent u geïnformeerd over de afzonderlijke mutaties.

Algemene reserve (€ 4.820.000)

Bij de 1e Beleidsrapportage is € 7,9 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve, bij de 2e Beleidsrapportage was dit € 4,6 miljoen en is dit verwerkt in onze Begroting. We stellen voor het restant van het saldo (€ 4.820.000), na bovenstaande bestemming voor budgetoverheveling en middelen van de decembercirculaire, ook toe te voegen aan de algemene reserve.

4.4 Ontwikkeling weerstandsvermogen en reserves

Kader en ontwikkeling weerstandsvermogen

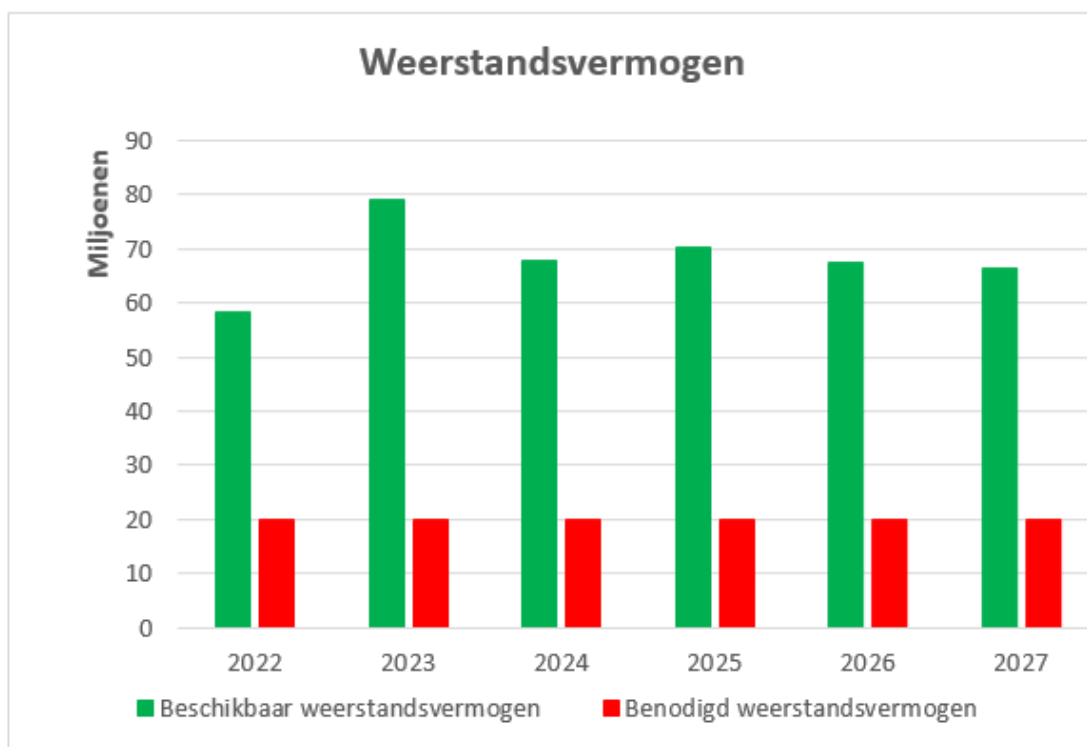
Het kader voor het weerstandsvermogen is in de beleidsnota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2027 door de gemeenteraad op 1 februari 2023 vastgesteld.

Op basis van de kaderstelling bestaat het *beschikbaar weerstandsvermogen* uit de algemene reserve 'sec', onvoorzien incidenteel en de onbenutte belastingcapaciteit. Het beschikbaar weerstandsvermogen was € 79,2 miljoen eind 2023 en neemt af tot € 66,6 miljoen eind 2027. De afname is met name het gevolg van de inzet van de algemene reserve voor met name de dekking van incidentele lasten in de Beleidsbegroting 2024-2027, het ingroeipad en het transformatiebudget sociaal domein (zie Transformatieplan Sociaal domein).

Op basis van de laatste risico-inventarisatie is de *benodigde weerstandscapaciteit* berekend op € 20,1 miljoen (=benodigd weerstandsvermogen). In de Beleidsbegroting 2024-2027 was de benodigde weerstandscapaciteit € 19,9 miljoen. De verhoging ten opzichte van deze begroting is marginaal en is het gevolg van de actualisatie van risico's. Het overzicht met de belangrijkste risico's kunt u lezen in paragraaf 6.2.4.

Voor een gedetailleerde onderbouwing verwijzen wij naar paragraaf 6.2.3 Indicatoren.

Op basis van de actuele gegevens leidt dit tot het volgende beeld voor het weerstandsvermogen:

De weerstandsratio is ultimo 2023:

Beschikbaar weerstandsvermogen (€ 79,2 miljoen)

----- = ratio weerstandsvermogen (3,9)

Benodigd weerstandsvermogen (€ 20,1 miljoen)

Eind 2023 is het ratio weerstandsvermogen 3,9. Dit is uitstekend volgens onze eigen beleidsnorm.

In vergelijking met de Beleidsbegroting 2024-2027 is dit ratio verbeterd van 3,2 naar nu 3,9. Dit heeft met name te maken met de storting van het resultaat van de 2e Beleidsrapportage 2023 (€ 4,6 miljoen) in de algemene reserve en een lagere onbenutte belastingscapaciteit in 2024 (€ 1,3 miljoen). Ten opzichte van de Beleidsbegroting 2024-2027 is de benodigde weerstandscapaciteit in deze Jaarstukken iets hoger (€ 0,2 miljoen).

Door de inzet van de algemene reserve de komende jaren komt de verwachte ratio weerstandsvermogen eind 2027 uit op 3,3. Dit is nog steeds uitstekend. Zie de grafiek hieronder voor de verwachte ontwikkeling van de algemene reserve.

De inzet van het bovenmatige deel van de algemene reserve, met inachtneming van (ruim) voldoende weerstandsratio, zal met name worden betrokken bij de verdere uitwerking van de strategische agenda.

Ook zullen we bezien of we een deel van de algemene reserve kunnen inzetten bij de (nog op te stellen) Zomernota 2024-2028. Dit is mede afhankelijk van de ontwikkelingen die de komende periode nog op ons af komen door bijvoorbeeld een nieuw kabinet/regeerakkoord.

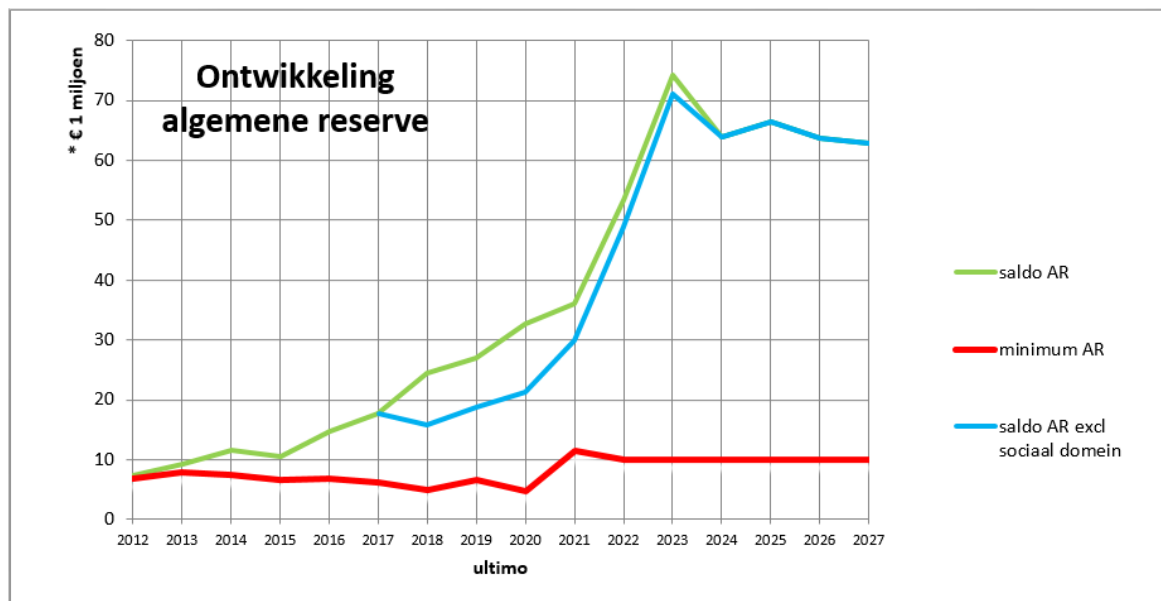
Ontwikkeling algemene reserves

Onder de algemene reserves vallen de algemene reserve ('sec') en de algemene reserve grondexploitatie. De ontwikkelingen van beide reserves worden hieronder geschetst.

Ontwikkeling algemene reserve ('sec')

Conform de laatst vastgestelde beleidsregels in de Beleidsnota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023-2027 is het minimale niveau van de algemene reserve 50% van het risicoprofiel, dat wil zeggen ruim € 10 miljoen (=50% van € 20,1 miljoen).

Op basis van de voorliggende Jaarstukken 2023, exclusief het uiteindelijk te bestemmen jaarresultaat 2023, ziet de ontwikkeling van de algemene reserve er als volgt uit:

Uit de grafiek blijkt dat de werkelijke en verwachte standen van de algemene reserve ruim boven het minimale niveau liggen. Eind 2023 is de werkelijke stand van de algemene reserve 'sec' bijna € 74,2 miljoen (exclusief het te bestemmen jaarresultaat 2023). Zonder de resterende beklemde middelen voor het sociaal domein komt de algemene reserve eind 2023 uit op € 71 miljoen. Deze resterende middelen voor het sociaal domein worden in 2024 ingezet voor het ingroepplan en het transformatieplan sociaal domein (zie Transformatieplan sociaal domein). Eind 2027 is de verwachte stand van de algemene reserve € 62,8 miljoen.

Deze standen zijn dus exclusief het bestemmingsvoorstel van de Jaarstukken 2023, waarvan de toevoeging aan de algemene reserve een onderdeel is (zie paragraaf 4.3). Hierover moet eerst besluitvorming door de gemeenteraad plaatsvinden.

Ontwikkeling algemene reserve grondexploitatie

De afgelopen jaren is het saldo van de algemene reserve grondexploitatie gestegen. Enerzijds door een gezond financieel beleid en anderzijds door het vroegtijdig moeten nemen van verwachte winsten.

De reserve bedraagt eind 2023 € 21,5 miljoen. Dit is een verbetering van € 0,5 miljoen ten opzichte eind 2022. De verwachting was dat de reserve zich iets meer zou gaan verbeteren. Het afgelopen jaar hebben we met name twee verslechtingen gehad door de aanpassingen van grondprijzen en de gehanteerde parameters voor de herzieningen van de grondexploitaties.

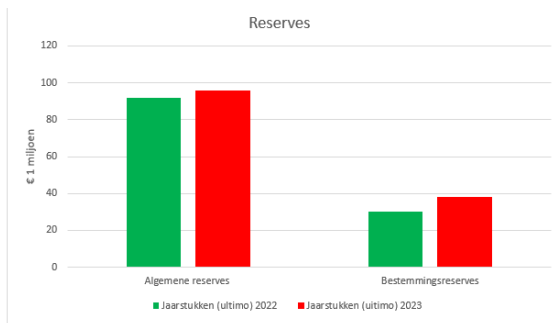
Opgemerkt wordt dat het saldo van € 21,5 miljoen voor € 16,9 miljoen wordt verklaard door winstnemingen, waarvan € 14,1 miljoen in Dalmeden. Dit is een verwachte winst en is verplicht om te nemen. Echter in Dalmeden moet nog € 13,0 miljoen aan gedane investeringen worden terugverdiend.

In de komende jaren wordt een sterke stijging van de reserve verwacht op basis van de herzieningen. Deze wordt met name veroorzaakt door de verplichte tussentijdse winstnemingen o.a de verwachte verkoop van de kavel op het Walkatenplein. Daarnaast wordt er een storting in de reserve verwacht voor de bodemsanering bij Hart van Zuid voor de Oude Ketelmakerij. Daarnaast vinden er jaarlijkse stortingen in de reserve plaats voor de rentevergoeding, erfpachtresultaten en huren. Hierdoor is de verwachte stand van de reserve eind 2027 € 37,3 miljoen. Hierbij moeten we wel de volgende kanttekening maken. Op dit moment kunnen we de financiële impact van de nieuwe notities grondbeleid (onder andere verplichte winstnemingen) en rente van de commissie BBV met ingang van de begroting 2025 nog niet inschatten voor de grondexploitaties. Voor de grondexploitaties moeten we met ingang van de begroting 2025 uitgaan van de (lagere) omslagrente in plaats van rente vreemd vermogen. Dit leidt ook tot een lagere toevoeging aan de algemene reserve grondexploitatie ten laste van de algemene middelen.

Voor een uitgebreide toelichting zie paragraaf 6.4 Grondbeleid.

Ontwikkeling reserves

In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling van de algemene reserves¹ en bestemmingsreserves weergegeven:

De algemene reserves stijgen in 2023 met ruim € 4 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen stijging van de algemene reserve grondexploitatie.

De stijging van de bestemmingsreserves met circa € 7,9 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- toevoegingen aan de reserve vluchtelingen, onderhoudswerkzaamheden Schouwburg, reserve nog uit te voeren werken/activiteiten
- onttrekking uit de reserves TOZO

Voor verdere specificaties en toelichtingen verwijzen wij u naar het totaaloverzicht van alle reserves: 7.3.3 Toelichting op de balans.

4.5 Ontwikkeling Overige Reserves

De evaluatie van de reserves is, op basis van de Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo, verankerd in de Planning & Control cyclus. Dat betekent dat we jaarlijks bij de Jaarstukken onder andere beoordelen of de (bestemmings-)reserves nog nodig zijn voor het doel waarvoor ze zijn ingesteld. Indien dat niet het geval is, stellen we voor de (bestemmings-)reserve(s) op te heffen. Dit wordt dan als besispunt opgenomen in het raadsadvies.

Voor een omschrijving van de aard en reden voor de aangehouden reserves wordt verwezen naar Paragraaf 7.3. Toelichting op de balans per 31 december 2023 (Eigen Vermogen & Toelichting reserves).

Per ultimo 2023 stellen we voor geen reserves op te heffen.

¹ De algemene reserves eind 2022 zijn: algemene reserve 'sec', algemene reserve saldobestemming 2022 en algemene reserve grondexploitatie